

An aerial photograph of a landscape featuring a large, calm lake in the middle ground, surrounded by dense green forests. In the foreground, a residential area with several houses and a road is visible. In the background, a tall, thin antenna tower stands on a hill. The sky is clear with some light clouds.

Hollolan ilmastosuunnitelma

2025-2029

**Jokainen voi
tehdä jotain,
mutta kenenkään
ei tarvitse tehdä
kaikkea.**

**Yhdessä vaikutamme
enemmän.**

Hollolan ilmasto- suunnitelma

Aluksi

Alkusanat
Kunnan avainluvut
Keskeiset käsitteet

Ilmastotyö ja tilantavoite

Ilmastotyön verkostot
Kunnan päästökehitys
Päästövähennystavoite
Ilmastotyön painopisteet

Toimenpiteet ja seuranta

1. Ilmastojohtaminen
2. Energia ja kulutus
3. Kestävä liikkuminen
4. Kestävä ruokajärjestelmä
5. Luonto ja maankäyttö
6. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Alkusanat

Suomen kansallisena tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää päästövähennyksiä, sekä hiilinielujen vahvistamista. Kunnat tavoitteen saavuttamisen kannalta merkittävässä roolissa, sillä ne voivat tukea asukkaita elämään kestävämmiin ja voimaan paremmin.

Hollolan ilmastosuunnitelma toimii kunnan tekemän kestävyystyön pohjana tulevina vuosina. Sen avulla kunnan ilmastotyö on määrätietoisempaa ja avoimempaa. Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu ilmastonmuutoksen ohessa myös muita kestävyysteemoja kuten luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen.

Hollolan kunta on ollut mukana hiili-neutraalien kuntien Hinku-verkostossa vuodesta 2019 lähtien. Hollola on myös sitounut vuosien 2017-2025 kunta-alan energia-tehokkuussopimukseen (KETS) ja on osaltaan saavuttanut sopimuksen energiatehokkuustavoitteen.

Hollolan ilmastosuunnitelma on toteutettu vuosien 2023-2024 aikana. Suunnitelman laatimiseen on saatu ympäristöministeriön myöntämä 100 % valtionavustus. Valmistelutyössä osallistettiin Hollolan kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia ja alueen muita toimijoita. Ilmastosuunnitelma tuotettiin yhteistyössä kuuden muun Päijät-Hämeen kunnan – Asikkalan, Hartolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän – kanssa. Suunnitelman valmistelua koordinoi Päijät-Hämeen liitto. Päijät-Häme on Hinku- maakunta.

Hollola

Hollola lukuina

Asukkaat (2023)

22 885 hlö

Alle 15-vuotiaita 16,1 %
15-64-vuotiaita 57 %
Yli 64-vuotiaita 26,9

Asuntokuntia

10 714 kpl

**Vapaa-ajan
asuntoja**

1 924 kpl

**Alueella olevat
työpaikat (2022)**

5 912 kpl

Pinta-ala

Kokonaispinta-ala 727,5 km²

Taajama-aste (2022) 80,0 %

Maankäyttö

Vesistöt

Yli 1ha kokoiset järvet 44 kpl

Pinta-ala yhteensä 76,5 km²

10,5 % kokonaispinta-alasta

Metsätalousmaa

Metsäkiinteistöt yhteensä 412 km²

56,7 % kokonaispinta-alasta

Kunnan omistama metsäpinta-ala 2050 Ha
(metsä-, kitu- ja joutomaa)

Maatalousmaa (2023)

Viljelyala 157 km²

Tiloja 257 kpl

(maatalouskäytössä oleva)

Keskeiset käsitteet

Kasvihuonekaasu

Kasvihuonekaasut toimivat ikään kuin kasvihuoneen lasikatto. Kaasut päästävät auringon säteilyn läpi maapallolle, mutta estävät maasta tulevan lämpösäteilyn pakenemisen avaruuteen.

Ilmastonmuutos

Ihmistoiminnan seurauksena kasvihuonekaasut ovat lisääntyneet ilmakehässä. Tämä johtaa maapallon keskilämpötilan nousuun, mikä vaikuttaa mm. sääolosuhteisiin, merenpinnan tasoon ja ekosysteemeihin.

HINKU-verkosto

Pääasiassa kunnille suunnattu, vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto. Verkostoon liittyneet kunnat ja maakunnat tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä.

Energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoinen sopimus, jolla on merkittävä rooli Suomen energiatehokkuusdirektiivin tavoitteiden saavuttamisessa. Sopimukseen voi liittyä kunnat ja yritykset sekä kiinteistö- ja vuokratalonyhtiöt.

CO₂e

Hiilidioksidiekvivalentti, jossa hiilidioksidin lisäksi on otettu huomioon myös muiden kasvihuonepäästöjen ilmastoa lämmittävä vaikutus.

Päästökerroin

Päästökerroin kuvaa yhden yksikön aiheuttamaa kasvihuonekaasujen päästmäärää. Esimerkiksi sähköntuotannossa päästökerroin voidaan ilmoittaa grammoina hiilidioksidiekvivalenttia tuotettua kilowattituntia kohden (gCO₂e/kWh).

Päästökuilu

Ero nykyisillä toimenpiteillä saavutettavan päästövähennyksen sekä tavoitteen välillä.

Perusskenaario

Oletettujen olemassa olevien politiikkatoimien sekä muiden tiedossa olevien kansallisella tasolla päätettyjen toimien vaikutus alueen päästökehitykseen tulevana vuosina.

Ilmastotyön nykytila, päästökehitys ja tavoite

Ilmastotyön verkostoja

Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä

Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä kokoaa alueen keskeiset toimijat, kuten kunnat, korkeakoulut ja energiayhtiöt yhteisen pöydän ääreen suunnittelemaan ja toteuttamaan ilmastotoimenpiteitä.

Hollolan kunta on mukana alueellisessa ilmastotyöryhmässä ja osallistuu aktiivisesti kokoontumisiin, joita järjestetään neljä kertaa vuodessa.

Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus

Lahden kaupunkiseudulle on tehty maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021-2031. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ovat mukana Lahti, Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä ja Orimattila sekä Päijät-Hämeen liitto.

MAL-sopimusten tavoitteena on edistää kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää.

Seurantaryhmä ja työryhmä kokoontuvat säännöllisesti seuraamaan sopimusten edistymistä.

Hinku-verkosto

Hollolan kunta kuuluu hiilineutraalien kuntien ja maakuntien Hinku-verkostoon. Verkostossa mukana olevat kunnat ja maakunnat kuuluvat ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöihin ja ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Hinku-verkostoon kuulumisen edellyttää Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen sopimista.

Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet. Sopimusten energiatehokkuustavoitteisiin on sitoutunut Suomessa yli 700 yritystä sekä yli 150 kuntaa ja kuntayhtymää.

Hollola on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa, mistä oli ilmastosuunnitelman valmistelun aikaan voimassa vuosien 2017-2025 energiatehokkuussopimus.

Hollolan kunta raportoi vuosittain omasta energiankäytöstään sekä toteutetuista energiatehokkuustoimista sopimuksen mukaisesti.

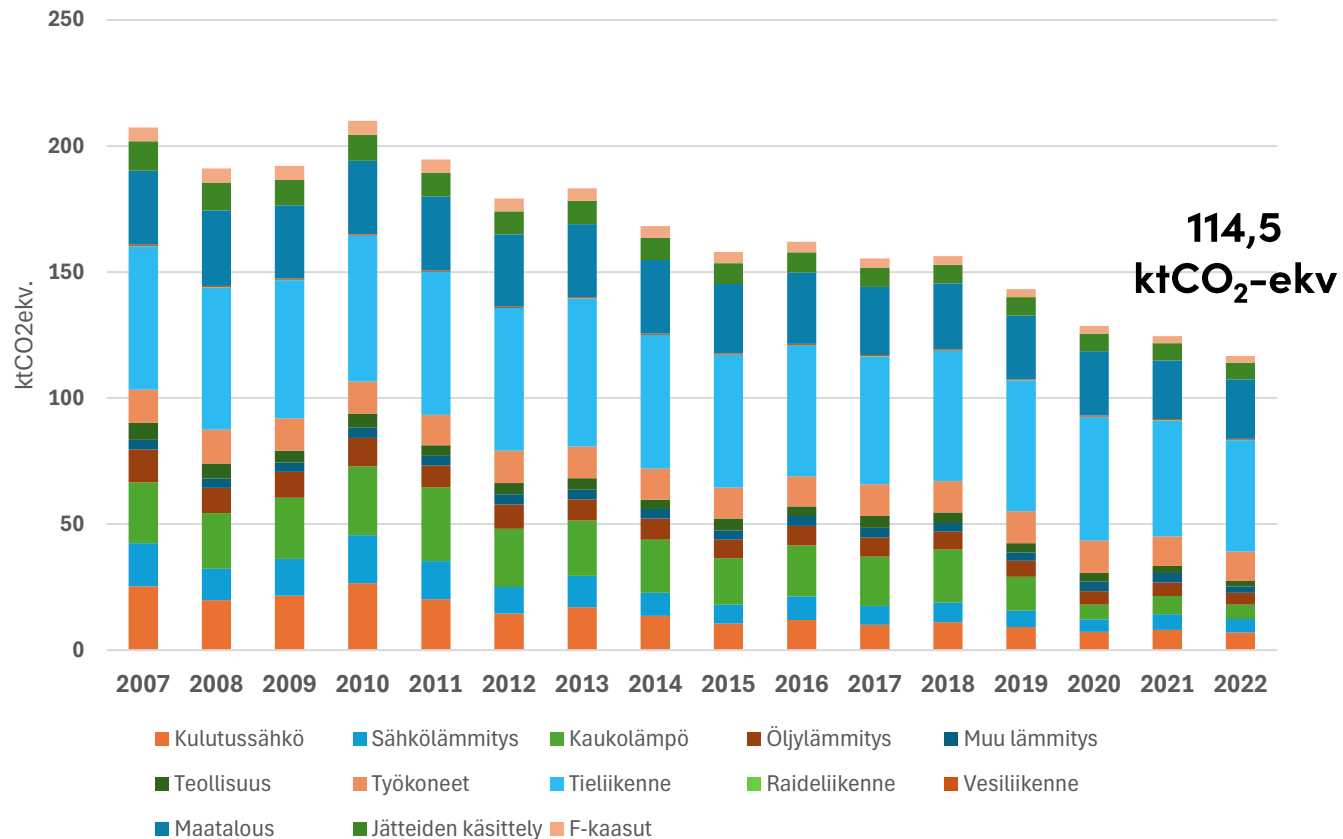
Sopimustoiminta tarjoaa kunnalle hyvän pohjan oman energiankulutuksen hallinnalle, sekä parempia avustuksia energiatehokkuushankkeisiin.

Hollola

Hollolan päästötavoite ja -kehitys vuosina 2007-2022

Hollola on sitoutunut Hinku-tavoitteeseen eli vähentämään 80 % alueen kasvihuonepäästöistä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

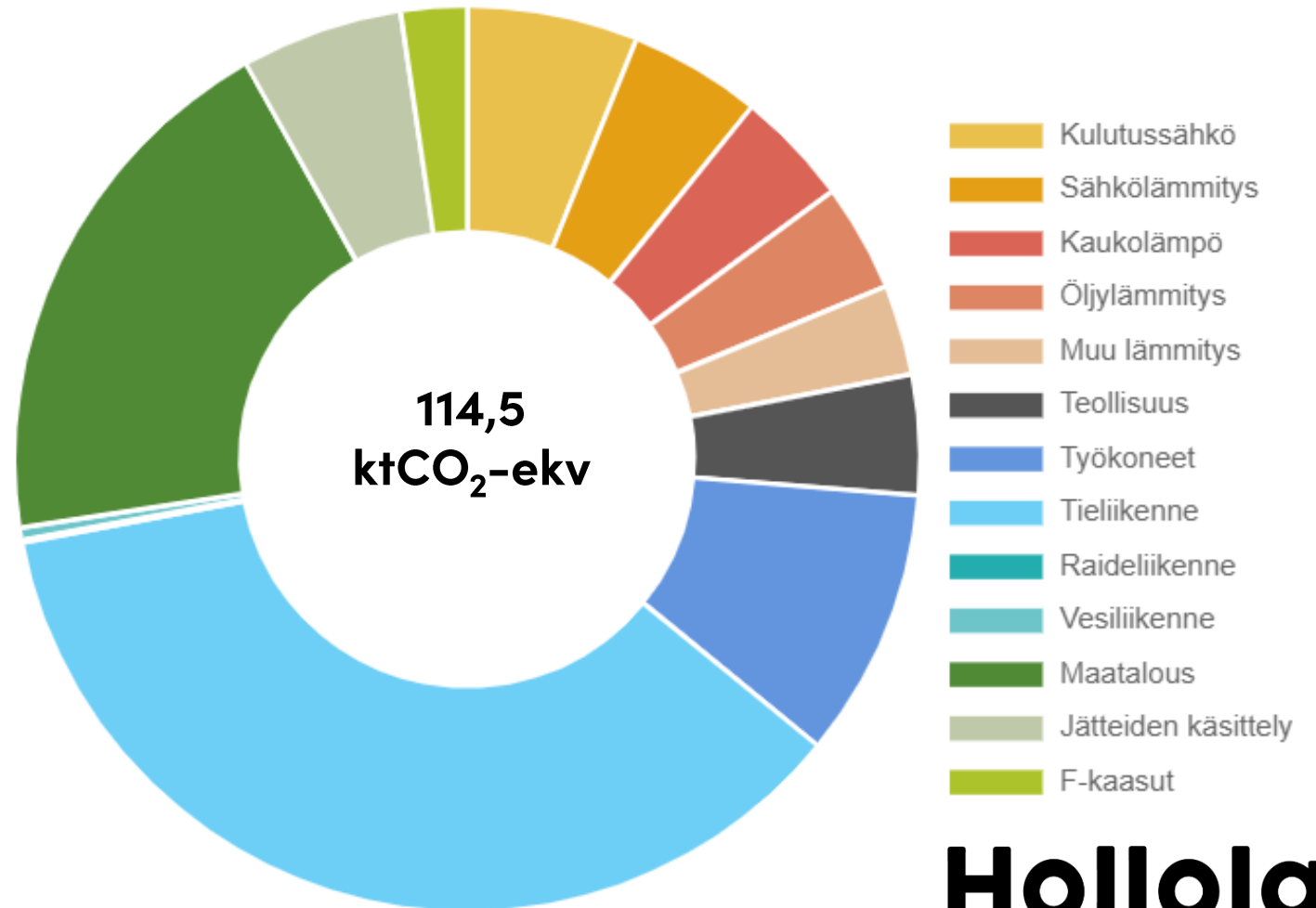
Hollolan kunnan kokonaispäästöt ovat vähentyneet Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laskennan mukaan vertailuvuoden 2007 tasosta vuoteen 2022 mennessä **45 %** ja asukaskohtaiset päästöt **43 %**. Koko Suomen vastaavat luvut ovat 37 % ja 40 %, mutta esimerkiksi Lahti lähestyy 60 prosenttia.

Hollola

Hollolan päästöjakauma vuonna 2022

Hollolan alueperusteisen kasvihuonekaasujen päästöjakauman perusteella kunnan alueen päästöt jakautuivat vuonna 2022 seuraavasti:

- 36 % tieliikenteestä
- 22 % lämmityksestä ja muusta energiankulutuksesta
- 19 % maataloudesta
- 10 % työkoneista
- 6 % jätteiden käsittelystä
- 4 % teollisuudesta.

Hollola

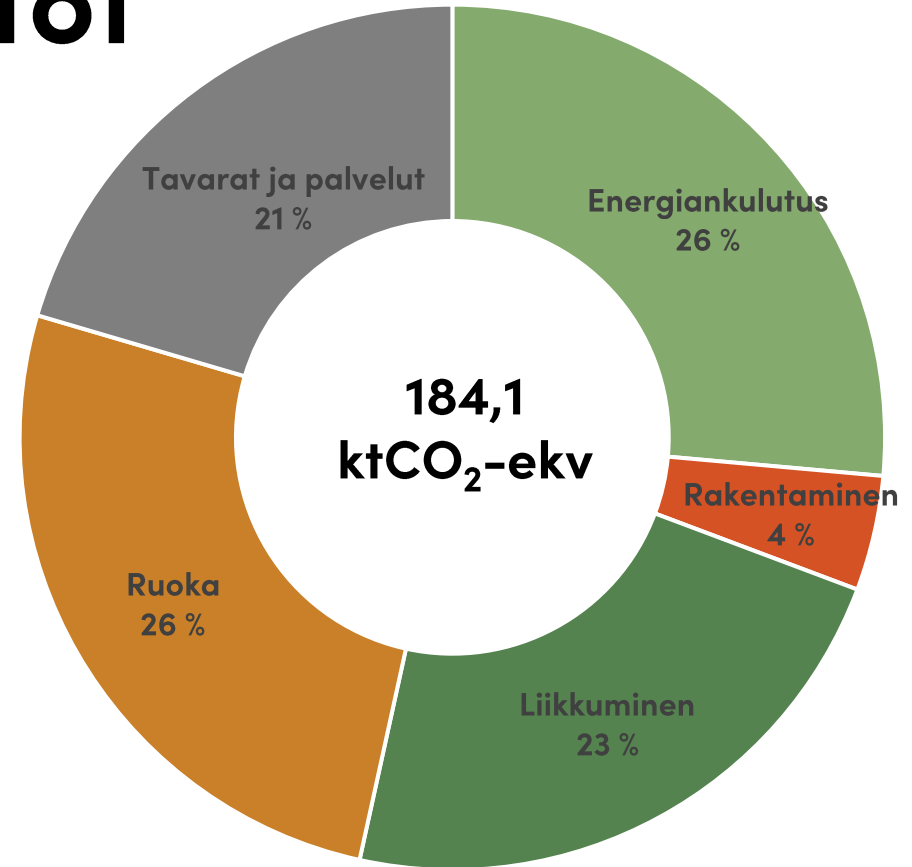
Kulutusperusteiset kasvihuonekaasupäästöt

SYKE:n alueellisen päästölaskennan lisäksi ilmastosuunnitelmiin on tilattu kulutusperäinen päästölaskenta. Laskennan avulla saadaan tietoa kuluttamisen, kuten ruuan ja kulutustavaroiden tuotannon ja valmistuksen tai ulkomaanmatkojen päästöistä. Kulutusperusteisella päästölaskennalla pyritään arvioimaan kaikki kuntalaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt, huolimatta siitä, missä kulutettu hyödyke on tuotettu.

Kulutuksesta aiheutuvat päästöt on jaettu viidelle sektorille:

- Energiankulutus 26 %
- Ruoka 26 %
- Liikkuminen 23 %
- Tavarat ja palvelut 21 %
- Rakentaminen 4 %

Hollolan kulutusperusteiset päästöt on laskettu vuodelta 2022. Laskentaa voidaan hyödyntää jatkossa ilmastotoimien ja viestinnän kohdentamisessa.

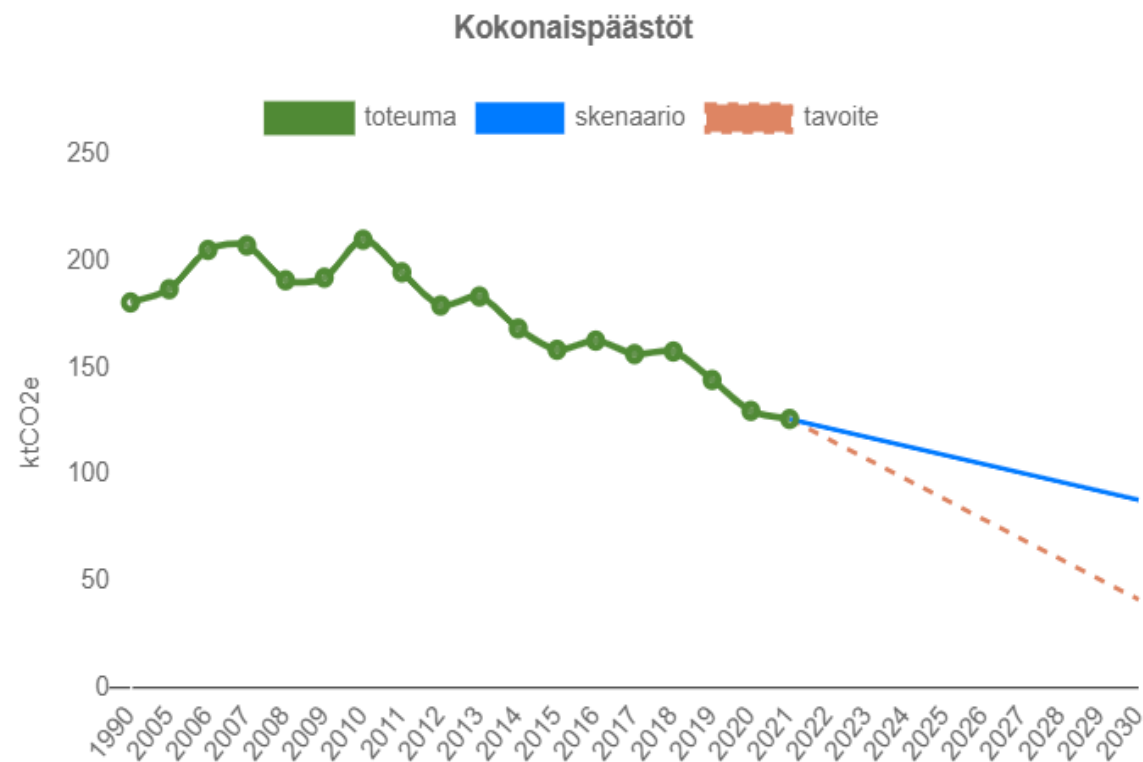

Kuva 2: Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt Hollolassa sektoreittain vuonna 2022. Rakentamisen hiilikädenjälkivaikutus ei näy kuvassa

Arvioitu päästökehitys

SYKE:n päästöskenaariotyökalun perusarvion mukaan Hollolan päästöt vähenevät vuoteen 2030 mennessä noin 57,5 %:iin vuoden 2007 tasosta. Perusskenaario on luotu olemassa olevien politiikkatoimien ja muiden kansallisella tasolla päätettyjen toimien perusteella. Matkaa 80 % päästövähennystavoitteeseen (41 ktCO₂e) jää vielä 47 ktCO₂e.

Ilmastosuunnitelmaan on koottu toimenpiteet, joilla saadaan lisättyä kunnan päästövähennyksiä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin valtion, yritysten ja asukkaiden lisätoimia.

Ilmastosuunnitelman valmistelu

Ilmastosuunnitelman valmistelussa kuultiin laajasti Hollolan kunnan henkilöstöä, kuntapäätäjiä sekä asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita. Ilmastosuunnitelman valmistelusta tiedotettiin monissa kanavissa valmistelun aikana.

Ilmastosuunnitelmakuntien edustajista koostunut ohjausryhmä kokoontui kuukausittain suunnitelman valmistelun aikana vuosina 2023-2025.

Oheisessa taulukossa näkyy pääpiirteittäin Hollolan ilmastosuunnitelman valmisteluprosessin toimet. Näiden lisäksi suunnitelmaa on työstetty toimialakohtaisissa ryhmissä.

Toteutus/tilaisuus	Ajankohta
Kysely henkilöstölle	Lokakuu 2023
Tiedote henkilöstökyselystä	Marraskuu 2023
Prosessin esittely kunnan johtoryhmälle	11.12.2024
Prosessin esittely elinvoimavaliokunnalle	12.3.2024
Tiedote ilmastosuunnitelmatyöstä	Tammikuu 2024
Kysely yhdistyksille	12.3.-1.4.2024
Opiskelijoiden järjestämä työpaja asukkaille	11.4.2024
Vastuualuepäälliköiden työpaja	6.5.2024
Hyvinvoinnin toimien työpaja	7.5.2024
Ilmastokumppaneiden kevätkokous	15.5.2024
Tienvarsikyltit	Touko-elokuu 2024
Päijät-Hämeen ilmastokokous päättäjille	22.5.2024
Valtuustoinfo	5.6.2024
Tiedote suunnitelmatyön etenemisestä	Kesäkuu 2024
Asukas- /vapaa-ajanasukaskysely	25.6.-2.8.2024
Toimenpiteiden tarkennus ilmastotyöryhmässä	3.9.2024
Ilmastosuunnitelman kommentointi Ilmastovahdissa	Syys-lokakuu 2024
Tiedote suunnitelmatyön etenemisestä ja asukaskyselystä	Syyskuu 2024
Esittely valtuustoseminaarissa	26.9.2024
Käsittely elinvoimavaliokunnassa	5.11.2024
Käsittely sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa	20.11.2024
Käsittely kunnanhallituksessa	2.12.2024
Esittely valtuustoinfossa	4.12.2024
Hyväksyntä valtuustossa	9.12.2024

Toimenpiteet ja seuranta

1. Ilmastojohtaminen
2. Energia ja kulutus
3. Kestävä liikkuminen
4. Kestävä ruokajärjestelmä
5. Luonto ja maankäyttö
6. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Ilmastojohtaminen

Ilmastojohtamisen toimenpiteet luovat pohjan ja edellytykset koko ilmastosuunnitelman toteuttamiselle ja siksi siihen tulee panostaa. Ilmastojohtamisen teemojen edistäminen vaatii ilmastoasiantuntijuutta

Hyvällä ilmastojohtamisella kunta voi saavuttaa päästövähennysten lisäksi muitakin etuja kuten kustannussäästöjä, kilpailuetua ja vetovoimaa.

Ilmastojohtajuus on myös kykyä innostaa muita toimijoita mukaan päästöjen vähentämiseen. Kunta ei voi yksin saavuttaa ilmastotavoitteita, mutta voi toimia esimerkkinä sekä kannustaa asukkaita, yrityksiä ja muita toimijoita tekemään oman osansa.

Kustannuksia voi koitua esimerkiksi resurssien lisäämisestä ja henkilöstön kouluttamisesta. Kustannushyötyjä saadaan työn tehostuessa kun johtajuus johtaa selkeään työnjakoon ja roolitukseen. Jakamalla vastuuta ympäri kuntaorganisaatiota, voidaan ilmastotyötä tehdä resurssitehokkaasti. (Sitowise.2024)

Hollola

Ilmastojohtamisen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ilmastotavoitteiden lisääminen kunnan strategiaan	Valtuusto	2025-2029	Valtuusto
Ilmastosuunnitelman säännöllinen seuranta, päivittäminen ja raportointi	Ilmastotyöryhmä	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Ilmastosuunnitelman perehdytys uudelle valtuustolle	Johtoryhmä	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Asiantuntijoiden hyödyntäminen kunnan johtoryhmässä ja päätöksenteossa	Johtoryhmä, asianomistaja	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi päätöksenteossa ja hankkeissa	Asianomistaja	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi hankinnoissa Hollolassa	Asianomistaja	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtumissa	Järjestäjä, vapaa-aikapäällikkö	2026	Käyttösuunnitelma / osavuosikatsaukset
Osallistuvan budjetin avustus ilmastotoimenpiteelle	Osallisuuskoordinaattori	2026-	Vaikuttavimpien toimien listaus

Ilmastojohtamisen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ympäristönäkökulmien huomioiminen yhdistysten avustuksissa	Vapaa-aikapäällikkö		Käyttösuunnitelma / osavuosikatsaukset
Kansalliseen päätöksentekoon vaikuttaminen ja yhteistyö	Projektiasiantuntija, ilmastotyöryhmä	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Konkreettisten ilmastotoimien listaus vuosittain Hollolassa	Ilmastotyöryhmä	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä

Energia ja kulutus

Energiatehokkuus ja uusiutuvan energian lisääminen vähentävät päästöjä ja kannattavat taloudellisesti.

Energiasektorin päästöjen vähentäminen on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä, joilla saavutetaan myös kustannussäästöjä.

Energiatehokkuus ja kiertotalouden periaatteet on tärkeä huomioida niin hankinnoissa kuin uudis- ja korjausrakentamisessakin.

Energiatehokkaat investoinnit voivat olla kustannuksiltaan korkeat, mutta hyödyttävät jatkossa myös taloudellisesti. Tilojen monikäyttöisyys voi nostaa ylläpitokustannuksia, mutta poistaa niitä muualta. (Sitowise)

Hollola

Energian ja kulutuksen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Kuntien energiatehokkuussopimuksen toteutus ja seuranta	Hollolan Tilapalvelu Oy	2017-2025, 2026-	Ilmastotyöryhmä
Kunnan kestävä uudisrakentaminen	Hollolan Tilapalvelu Oy		Vaikuttavimpien toimien listaus
Tilojen käyttöasteen nostaminen	Hollolan Tilapalvelu Oy	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Energianeuvonta ja kestävä rakentamisen ohjeistus	Rakennusvalvonta	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Kestävien digitaalisten ratkaisuiden käyttöönotto ja kehittäminen	Tietohallintopäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Vesihuoltolaitoksen energiatehokkuuden parantaminen	Vesihuoltopäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Kunnan vuokratilojen energia- ja ympäristötoimet	Hollolan Tilapalvelu Oy	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä
Uudelleenkäytön tehostaminen, jätemäärien vähentäminen ja kierrätyksen parantaminen	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä

Kestävä liikkuminen

Kestävä liikkuminen, eli kävely, pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen käyttö lisää sekä terveyttä ja hyvinvointia että ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Liikenne aiheuttaa Päijät-Hämeessä noin kolmasosan ilmastopäästöistä, eikä päästöjä ole saatu merkittävästi vähennettyä.

Kuntien toimet ovat ratkaisevassa roolissa kulkutapamuutoksen aikaansaamisessa. Liikenteen sähköistyminen vähentää tulevaisuudessa päästöjä, mutta ei ratkaise esimerkiksi liikkumattomuuteen liittyviä terveyshaasteita. Jo pienikin arkiliikunta vaikuttaa positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin.

Kustannuksia aiheuttavat mm. kulkuväylien ylläpito ja kehittäminen. Kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuden parantaminen ja terveyshyödyt vähentävät terveyspalvelujen kustannuksia. (Sitowise)

Hollola

Kestävän liikkumisen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman toteuttaminen ja seuranta	Projektiasiantuntija	Jatkuva	KÄPY-työryhmä
Tehokkaampien koulu- ja yhteiskuljetusratkaisujen suunnittelu ja toteutus	Kuljetussuunnittelija, koordinaattori	Jatkuva	Käyttösuunnitelma/os avuosikatsaukset
Kuljetus- ja ajoneuvohankintojen kriteerien kehittäminen	Kuljetussuunnittelija, koordinaattori	Jatkuva	Käyttösuunnitelma/os avuosikatsaukset
Sähköautojen latauspisteiden lisääminen	Hollolan Tilapalvelu Oy		Vaikuttavimpien toimien listaus
Paikallisten palveluiden tukeminen ja edistäminen	Elinkeinopäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Lähi- ja luontomatkailun edistäminen	Projektiasiantuntija	Jatkuva	Monta luontoa – virkistyskäytön suunnitelma

Kestävä ruokajärjestelmä

Kestävässä ruokajärjestelmässä tuotettu ruoka edistää terveyttä. Ruuantuotanto ja -kulutus tapahtuu luonnonvaroja säästäen ja luonnon kantokyvyn rajoissa.

Sitran määritelmän mukaan ruokajärjestelmän kestävyys siirtymään kuuluu neljä tavoitetta, jotka onnistuessaan luovat mahdollisuuden viidennelle:

- 1. Kestävä maatalous sopeutuu luonnon kantokyvyn rajoihin**
- 2. Kannattava maatalous mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmän**
- 3. Suomalaiset syövät kestävästi**
- 4. Ruokajärjestelmä luo paikallista osallisuutta ja hyvinvointia**
- 5. Suomalaista ruokaa viedään maailmalle laadulla ja ekologisuudella**

Hollola

Kestävän ruokajärjestelmän toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ruoka- ja siivouspalveluiden ilmastotoimet	Palvelupäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus

”Hollolassa tehdään vaikuttavaa ja järjestelmällistä kestävyystyötä ruoka- ja siivouspalveluiden toimesta, jonka kokonaisuus veisi suunnitelmasta suuren osan. Työtä toteutetaan kaikissa kunnan toiminnoissa tukien mm. lapsia, opettajia, toimistotyötä tekeviä ja kunnassa vierailevia.”

Hollola

Luonto ja maankäyttö

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan kaiken elollisen luonnon moninaisuutta ja runsautta. Monimuotoisuutta voidaankin edistää niin rakennetuilla alueilla, metsissä kuin vesistöissä.

Kunta voi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen etenkin yhdyskuntarakenteen ratkaisulla, kaavoituksella, toimilla kunnan omistamissa metsissä ja viestinnällä.

Metsät ja luonto ovat teema, joka on noussut tärkeänä esiin niin kuntien henkilöstölle, asukkaille kuin päättäjillekin tehdyissä kyselyissä.

Ilmastonmuutoksen edetessä ja vaikuttaessa luontoon, on entistäkin tärkeämpää, että kunta ottaa aktiivisen roolin myös monimuotoisuuden turvaamisessa.

Kustannuksia voi syntyä luontoselvityksistä ja luonnonhoidosta mutta hyvinvoiva luonto mahdollistaa hyvin voivan ihmisen.

Hollola

Luonnon ja maankäytön toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi kaavoituksessa	Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö Kaavoitusarkkitehti	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Kuntametsien kestävä ja monitavoitteinen käyttö sekä metsien tilan seuranta	Metsäasiantuntija	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Arvokkaiden luontokohteiden tunnistaminen ja huomioiminen	Projektiasiantuntija, ympäristönsuojelu, maankäyttö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Yhdyskuntarakenteen hajautumisen pysäyttäminen	Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö Kaavoitusarkkitehti	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Maankäytön kohdentaminen jo rakennetuille alueille	Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö Kaavoitusarkkitehti	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Taajaman tiivistäminen hyödyntämällä esim. tyhjät tontit	Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö Kehityspäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Taajamavihreän ja niittyjen kehittäminen	Hortonomi, projektiasiantuntija	2025 -	Vaikuttavimpien toimien listaus

Luonnon ja maankäytön toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Luontotietoisuuden lisääminen	Projektiasiantuntija	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Uusien luonnonsuojeluun sopivien alueiden kartoittaminen kunnan alueella	Metsäasiantuntija	2025 -	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ennallistamishankkeiden tukeminen ja mahdollistaminen	Projektiasiantuntija, maankäyttö	Projektikohtainen	Vaikuttavimpien toimien listaus
Vieraslajien aktiivinen torjunta	Projektiasiantuntija	Kausittain	Vaikuttavimpien toimien listaus
Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla Ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Vesistöjen tilan seuranta järvien seurantaohjelman avulla	Ympäristönsuojelu	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Vesiensuojelun tehostaminen	Ympäristönsuojelu	2025 -	Vaikuttavimpien toimien listaus
Monta luontoa -kehittämissuunnitelman toteuttaminen Hollolassa	Projektiasiantuntija	-2025	Vaikuttavimpien toimien listaus

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmasto on jo muuttunut ja tulee muuttumaan, vaikka hillintätoimissa onnistuttaisiin. Tämän vuoksi on tärkeää suunnitella ja toteuttaa varautumisen ja sopeutumisen toimia.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta merkittävimmiksi ilmastoilmiöiksi Päijät-Hämeessä on tunnistettu yleinen lämpeneminen ja erityisesti lämpenevät talvet, lisääntynyt sadanta, helleaallot sekä myrskytuulet ja samalla kuivuus ja luontotuhot.

Kunnissa on tärkeää tunnistaa ilmastonmuutokseen liittyvät riskit eri sektoreilla sekä toteuttaa näihin liittyviä varautumisen ja sopeutumisen toimia. Tavoitteena on aktiivisesti vähentää muutoksen aiheuttamia riskejä ja haavoittuvuuksia, joista monet kohdistuvat terveyteen ja hyvinvointiin.

Kustannuksia syntyy mm. teiden ja vesijärjestelmien ylläpidoista, vesistökuunnostuksista, metsätuhoista ja kiinteistöjen suojaamisesta. Ennakoiden toteutetut toimet ovat usein kustannustehokkaampia kuin kiireellä toteutetut. (Sitowise)

Hollola

Ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ilmastomuutoksen sopeutumistyön arviointi ja kehittäminen	Projektiasiantuntija		Ilmastotyöryhmä
Tilojen jäähdytys osana helleaaltoihin varautumista	Hollolan Tilapalvelu Oy		Ilmastotyöryhmä
Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen ääritilanteissa	Kunnan johtoryhmä		Kunnan johtoryhmä
Ilmastomuutoksen huomioiminen rakentamisessa	Hollolan Tilapalvelu Oy Kehityspäällikkö		Vaikuttavimpien toimien listaus
Puiden ja viherpeitteen lisääminen taajama-alueilla	Maankäyttö, hortonomi, metsäasiantuntija		
Metsien myrskytuhojen ennaltaehkäisy	Metsäasiantuntija		Vaikuttavimpien toimien listaus
Hulevesien hallinta ja hulevesitulvariskien arviointi	Hulevesityöryhmä		Vaikuttavimpien toimien listaus
Pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys ja ylläpito	Vesihuoltopäällikkö		Vaikuttavimpien toimien listaus
Vesihuoltolaitoksen varautumistoimet	Vesihuoltopäällikkö		
Katu- ja tievaurioiden ennaltaehkäisy	Kuntatekniikan päällikkö		Vaikuttavimpien toimien listaus
Valmiusharjoitukset ja varautumisen tason ylläpito	Kunnan johtoryhmä		Kunnan johtoryhmä

Viestintä ja ympäristökasvatus

Viestintä on keskeinen osa ilmastotyötä. Kunnan viestintä omista ilmastotoimista kannustaa muut toimijat mukaan työhön, sekä lisää ymmärrystä asioiden merkityksestä.

Onnistunut viestintä ja sen riittävät resurssit mahdollistavat oman organisaation sekä alueen muiden toimijoiden sitouttamisen ilmasto- ja vastuullisuustyöhön

Yhteinen viestintä muiden kuntien ja toimijoiden kanssa sekä osallistuminen vuosittaisiin tapahtumiin lisää vaikuttavuutta kunnan ilmastoviestinnässä.

Yksi viestinnän tavoitteista on lisätä vuoropuhelua asukkaiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä ympäristökasvatuksella kauaskantoisia positiivisia seurauksia - palvelee koko yhteiskuntaa. (Sitowise)

Hollola

Viestinnän ja ympäristökasvatuksen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ilmastotyön näkyvyys ja viestinnän vastuiden jako	Asiantuntija	Jatkuva	
Ilmastotyöhön osallistaminen	Projektiasiantuntija, osallisuuskoordinaattori		Vaikuttavimpien toimien listaus
Suunnitelmallinen ilmastoviestintä vuosikellon ja teemaviikkojen avulla	Markkinoinnin- ja viestinnän työryhmä	Vuosittain	Markkinoinnin- ja viestinnän työryhmä
Monipuolinen kestävän kehityksen viestintä	Markkinoinnin- ja viestinnän työryhmä	Jatkuva	Markkinoinnin- ja viestinnän työryhmä
Ympäristökasvatusohjelman valmistelu ja käyttöönotto	Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit	Jatkuva	Käyttösuunnitelma/os avuosikatsaukset
Ympäristöviikkojen viettäminen kouluissa	Projektiasiantuntija	Vuosittain	Vaikuttavimpien toimien listaus
Kaavoituskatsauksen hyödyntäminen ilmastoviestinnässä	Kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö Kaavoitusarkkitehti	Vuosittain	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ympäristöaiheiset tilaisuudet ja näyttelyt kirjastossa	Kirjastopalvelut	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ilmasto- ja kestävyysviestintään panostaminen sisäisessä viestinnässä	Projektiasiantuntija, viestintä	Jatkuva	Ilmastotyöryhmä

Viestinnän ja ympäristökasvatuksen toimenpiteet

Nimi	Vastuutaho	Aikataulu	Seuranta
Ilmastokumppanuuden edistäminen	Elinkeinopäällikkö	Jatkuva	Vaikuttavimpien toimien listaus
Ilmastokokouksen järjestäminen säännöllisesti	Projektiasiantuntija	Vuosittain	Ilmastotyöryhmä
Aktiivinen osallistuminen Salpausselkä Geoparkin kestävä kehityksen toimintaan	Projektiasiantuntija, elinkeinopäällikkö	Jatkuva	Geopark-työryhmä
Ympäristökasvattajien ja aktivaattoreiden toiminta Hollolassa	Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit	Jatkuvaa	Käyttösuunnitelma/os avuosikatsaukset
Hollola haastaa asukkaat, yhdistykset ja yritykset ilmastotoimiin Hollolassa	Valtuusto	2025	Vaikuttavimpien toimien listaus

Seuranta

Ilmastosuunnitelman päivitys, toteutus ja seuranta

Kunnan ilmastotyöryhmä päivittää ja seuraa ilmastosuunnitelman toteutumista vähintään kaksi kertaa vuodessa. Toimenpiteitä toteuttavat kaikki toimialat.

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden etenemisen seurantaan ja päivittämiseen käytetään tämän suunnitelman teemakohtaisia toimenpidetaulukkoja. Etenemisen seurannassa ilmastosuunnitelman toimenpiteet merkitään seuraavilla värikoodeilla, etenemistilanteen mukaan:

Punainen = ei vielä aloitettu, jäljessä

Keltainen = suunnitteilla

Sininen = toteutuksessa

Vihreä = valmis

Ilmastotyön seurantaindikaattorit

Energia

1. Energian loppukäyttö kunnan alueella

1243 GWh (2022)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit

2. Aurinkosähkön pientuotanto kunnan alueella (alle 1MWp)

1,5 GWh (2021)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit

Liikenne

3. Kunnassa liikennekäytössä olevat henkilöautot

13 249 kpl
(30.9.2024)

4. Kuntaan rekisteröityjen sähkö-, hybridi- ja kaasuautojen lkm

343 sähköautoa
645 hybridiautoa
37 kaasuautoa
(30.9.2024)

Lähde: Traficom, Liikennekäytössä olevat henkilöautot alueittain

Kulikutapajakauma

5. Kotitaloudet, joissa vähintään yksi auto

84% kotitalouksista
(Hollola, 2021)

6. Kestävien kulkumuotojen osuus liikkumisesta:

jalankulku 17%
pyöräliikenne 3%
joukkoliikenne 3%
(Hollola, 2021)

Lähde: Henkilöliikennetutkimus, Päijät-Häme

Ruoka

6. Kasvisruuan kulutus ruokapalveluissa

Viestintä

7. Viestintätoimet esimerkiksi julkaistut kestävyysaiheiset uutiset vuoden aikana

8. Vietetyt kampanjaviikot